

Κυπριακό: Παγίδες και διλήμματα

Μια σύντομη αναδρομή

Θ άταν δύσκολο να αποπειραθεί κανείς μια ανάλυση των τωρινών εξελίξεων και προοπτικών χωρίς μια έστω αδρή αναφορά στην υφή του Κυπριακού προβλήματος. Είναι το Κυπριακό μια διακοινοτική διαφορά ή το πρόβλημα υφίσταται λόγω εξωτερικών επεμβάσεων και επεκτατικών στόχων για κηδεμόνευση του Κυπριακού χώρου; Όλα τα κόμματα της Κύπρου στις ανοικτές τους τοποθετήσεις υιοθετούν την δεύτερη άποψη. Όμως η απλή αποδοχή της υφής ενός προβλήματος δεν οδηγεί προς λύση, εκτός αν ακολουθείται από την ανάλογη στρατηγική.

Η στρατηγική που για μακρό χρονικό διάστημα υιοθετήθηκε στηριζόταν σε συνεχείς υποχωρήσεις μέσω ενός διακοινοτικού διαλόγου, που στην ουσία ήταν διάλογος ανάμεσα στην Κύπρο και την Τουρκία. Αυτή η τοποθέτηση συγκρουόταν με την καθολικά αποδεκτή άποψη ότι το πρόβλημα είναι αντικατοχικό και εμπόδιο για λύση είναι ο τουρκικός επεκτατισμός. Η ακολουθούμενη πολιτική αποτελούσε ευσεβή πόθο τον οποίο η Τουρκία εκμεταλλεγόταν για εδραίωση των κατοχικών δεδομένων. Έτσι φτάσαμε στην ανακήρυξη χωριστού τουρκοκυπριακού «κράτους» με αναγνώριση της Άγκυρας.

Αυτή η ενέργεια κατέστησε εξόφθαλμη την χρεωκοπία της πολιτικής των χωρίς αντάλλαγμα υποχωρήσεων και της προσμονής εξασφάλισης λύσης από την καλή θέληση του κατακτητή.

Ομόφωνα από όλα τα κόμματα της Κύπρου αποκλείσθηκε διάλογος χωρίς προηγούμενη αναίρεση των αποσχιστικών ενεργειών. Οι συντονισμένες προσπάθειες κατάρτηξαν στο ψήφισμα 550 του συμβουλίου ασφαλείας του Ο.Η.Ε., που απαιτούσε αναίρεση των αποσχιστικών ενεργειών και εξεύρεση λύσης με βάση τις αρχές και τα ψηφίσματα του Ο.Η.Ε. Μέσα σ' αυτά τα πλαίσια αναλήφθηκε η πρωτοβουλία Ντε Κουεγιάρ.

Δυστυχώς, αντί εμμονής στις πρόνοιες του 550, πολιτικά κόμματα της Κύπρου συνιστούσαν εγκατάλειψη του 550 ως μη ρεαλιστικού, θεωρώντας ως ρεαλιστική την εθελούσια συμμόρφωση με τον κατακτητή ώστε να βαδίσουμε προς λύση που θα τερμάτιζε την κατοχή. Έτσι τέθηκαν τα θεμέλια της εκτροπής και της απαλλαγής της Τουρκίας από την καθολική κατηγορία ότι ευθύνεται για την Κυπριακή κρίση.

Ενώ η δική μας πλευρά είχε κάθε λόγο να επιδιώκει λύση μέσω της πρωτοβουλίας Ντε Κουεγιάρ, επιδίωξη της Τουρκίας και του Ντενκτάς, που δρα ως γκαουλάιτερ της Άγκυρας, ήταν απλώς η εξασφάλιση μιας χωρίς περιεχόμενο συνάντησης κορυφής. Στόχος, μια μορφή νομιμοποίησης του παράνομου κράτους και εκτροπής του Κυπριακού. Η αποτυχία της πρωτοβουλίας δεν θα αποδιδόταν στην άρνηση της Τουρκίας και του Ντενκτάς να συμμορφωθούν με το 550 το οποίο είχαν ήδη απορρίψει, αλλά σε αδυναμία των δυο κοινοτήτων να συμφωνήσουν.

Αυτός ο Τουρκικός στόχος επετεύχθη.

Το Σοσιαλιστικό Κόμμα διαφώνησε για μια συνάντηση κορυφής χωρίς τις απαραίτητες προϋποθέσεις, που ήταν η προσυμφωνία πάνω σ' όλες τις βασικές πτυχές του Κυπριακού.

Οι Τουρκικές προτάσεις στον τρίτο γύρο δεν αποτελούσαν ουσιαστική διαφοροποίηση της Τουρκικής θέσης, παρά το ότι συνιστούσαν μια ελαφρά και απαράδεκτη μετακίνηση στο εδαφικό. Αυτό υποδεικνύει ότι δεν είναι οι υπαναχωρήσεις που θα οδηγήσουν σε ποσοτική διαφοροποίηση της τουρκικής στάσης, αλλά η εμμονή σε αρχές και μια νέα στρατηγική που θα στοχεύει στην ματαίωση των τουρκικών επεκτατικών σχεδίων. Διαφορετικά, δεν υπήρχαν ενδείξεις που να δικαιολογούν αισιοδοξία.

Η συνάντηση κορυφής

Η συνάντηση κορυφής κλήθηκε γιατί κατά την γνώμη του γ.γ. του Ο.Η.Ε. είχε παρατηρηθεί μια μετακίνηση θέσεων που θα μπορούσε να οδηγήσει σε εποικοδομητικό διάλογο για εξεύρεση συμφωνίας. Ήτο σαφές ότι δεν υπήρχε συμφωνία. Άλλωστε δεν άρχισε καν συζήτηση πάνω στις πιο ουσιώδεις πτυχές του Κυπριακού προβλήματος.

Δεδομένου ότι στόχος Άγκυρας-Ντενκτάς ήταν απλώς η συνάντηση και όχι η κατάληξη σε συμφωνία και δεδομένου ότι αυτός ο στόχος είχε ήδη εξασφαλισθεί, ακολούθησαν μια τακτική πλήρους υπονόμευσης της πρωτοβουλίας με την απαίτηση υπογραφής μιας ανύπαρκτης συμφωνίας που στην ουσία δεν ήταν τίποτα άλλο, παρά μια ημιτελής ημερήσια διάταξη, στην βάση της οποίας ούτως ή άλλως θα άρχιζε η συζήτηση των θεμάτων. Είχε ομόφωνα από όλα τα κόμματα αποφασισθεί και ανακοινωθεί ότι στην συνάντηση κορυφής θα έπρεπε να προταχθούν προς συζήτηση τα βασικά θέματα (αποχώρηση κατοχικών στρατευμάτων, εγγυήσεις, αδιέξοδα, βασικές ελευθερίες).

Όλα τα κόμματα απέρριπταν την ιδέα υπογραφής μιας μη υπάρχουσας συμφωνίας ή των τουρκικών προτάσεων που φαίνεται ο Ντενκτάς να ήθελε να παρουσιάσει ως τμήμα της συμφωνίας.

Ποια έγγραφα βρίσκονταν υπό συζήτηση στην συνάντηση κορυφής;

(Α) μια ημερήσια διάταξη με κενά τα βασικά στοιχεία για τα οποία εκκρεμούσε η συζήτηση

(Β) οι ελληνοκυπριακές προτάσεις για συμπλήρωση των κενών, και
(Γ) ένα άτυπο έγγραφο με τις τουρκοκυπριακές προτάσεις για συμπλήρωση των κενών.

Και οι δυο πλευρές γνώριζαν ότι υπήρχαν διαφορές στην αντιμετώπιση των εκκρεμοτήτων. Στόχος υπετίθετο ότι ήτο η συζήτηση για την αναζήτηση κοινών παρονομαστών. Ο Ντενκτάς αρνήθηκε συζήτηση και απαίτησε υπογραφή συμφωνίας, με βάση τις δικές του προτάσεις. Οι τουρκικές προτάσεις έχουν δημοσιευθεί. Στην ουσία ισοδυναμούν με νομιμοποίηση του διαχωρισμού και τουρκική επικυριαρχία σ' ολόκληρο τον Κυπριακό χώρο.

Ασφαλώς ο Ντενκτάς δεν εννοούσε προσυπογραφή των δικών μας προτάσεων. Μήπως εννοούσε απλώς υπογραφή της ημερήσιας διάταξης; Προς τι όμως; Ούτως ή άλλως, με βάση αυτή την ημερήσια διάταξη κλήθηκε η συνάντηση κορυφής.

Στόχος της εμμονής για κάποια υπογραφή χωρίς περιεχόμενο εγγράφων ήταν:

(Α) η δημιουργία της ψευδούς εικόνας για λύση και η εξανέμιση οποιωνδήποτε πιέσεων προς την Τουρκία,

(Β) ο παραμερισμός των βασικών πτυχών του Κυπριακού για τις οποίες η ημερήσια διάταξη δεν πρόσφερε λύση, και

(Γ) η διευκόλυνση διμερών επαφών με το ψευδοκράτος, ιδιαίτερα οικονομικών.

Οι προτεραιότητες

Και όμως για μας βασικό θέμα δεν είναι η συζήτηση συνταγματικών και άλλων μικρολεπτομερειών, αλλά η συζήτηση των βασικών πτυχών του Κυπριακού που δεν έχουν ακόμα θιγεί.

(Α) Το θέμα της αποχώρησης των κατοχικών στρατευμάτων.

Αν διαλυθεί η Κυπριακή κυβέρνηση και εγκαθιδρυθεί μεταβατική με ταυτόχρονη παραμονή κατοχικών στρατευμάτων με το πρόσχημα χρονοδιαγράμματος, το αποτέλεσμα θα είναι η διαιώνιση και η επέκταση της κατοχής σ' ολόκληρο τον Κυπριακό χώρο. Ποιος θα διώξει τα τουρκικά στρατεύματα αν η Τουρκία αρνηθεί με διάφορα προσχήματα (ασφάλειας) να τα αποσύρει; Ούτε καν προσφυγή στον Ο.Η.Ε. δεν θα είναι εφικτή χωρίς την συγκατάθεση της τουρκοκυπριακής πλευράς. Και αν τουρκοκύπριοι επανεγκατασταθούν σε διάφορες περιοχές (και ασφαλώς θα τους καλωσορίσουμε) και η Τουρκία δημιουργήσει τεχνητά επεισόδια ποιος θα εμποδίσει την επέκταση της παρουσίας των τουρκικών στρατευμάτων σ' ολόκληρο τον Κυπριακό χώρο;

(Β) Το θέμα της επίλυσης αδιεξόδων που είναι δυνατό να χρησιμοποιηθούν από την Τουρκία για προσχηματικές επεμβάσεις.

(Γ) Το θέμα των εγγυήσεων.

(Δ) Το θέμα των βασικών ελευθεριών που συνδέεται με το θέμα της επανόδου των προσφύγων πάνω στο οποίο η τουρκική πλευρά υπαναχωρεί και από τις πρόνοιες των συμφωνιών κορυφής.

(Ε) Ακόμα και στο εδαφικό η τουρκική πλευρά αρνείται την σύνδεση του με τον αριθμό των προσφύγων που επανέρχονται σε περιοχές υπό ελληνοκυπριακή διοίκηση.

(ΣΤ) Στο συνταγματικό οι τοπικές κυβερνήσεις διατηρούν τα υπόλοιπα εξουσίας. Το βέτο είναι επί όλων των θεμάτων και άσχετα με το θέμα τυχόν δυσμενούς διάκρισης σε βάρος της τουρκοκυπριακής κοινότητας. Στην βουλή υπάρχει θέμα έμμεσου βέτο

(αναγκαστικής αναλογίας τουρκικών ψήφων) σε όλα τα θέματα. Από τουρκικής πλευράς ζητείται ο υπουργός εξωτερικών να είναι μόνιμα τουρκοκύπριος. Στην ημιτελή ημερήσια διάταξη δεν διαγράφονται ούτε καν προτάσεις για τις βασικές πτυχές του Κυπριακού.

Δεν εξασφαλίζεται ως μόνη διεθνής προσωπικότητα η Ομόσπονδη Δημοκρατία και ο χειρισμός θεμάτων ιθαγενείας. Το υπόλοιπο εξουσίας παραχωρείται στις τοπικές διοικήσεις. Δεν περιέχονται ικανοποιητικοί μηχανισμοί επίλυσης αδιεξόδων. Οι βασικές ελευθερίες δεν υλοποιούνται αλλά παραπέμπονται σε επιτροπές, ενώ οι συμφωνίες κορυφής προνοούν για υλοποίηση και στόχος των επιτροπών θα πρέπει να είναι η επίλυση τυχόν τεχνικών δυσκολιών.

Δεν θα προβώ σε μια πλήρη ανάλυση των εγγράφων. Θα ήτο εθνική αυτοκτονία η προσυπογραφή τέτοιων θέσεων. Και μια και γνωρίζουμε πως η τουρκική πλευρά εννοεί την συμπλήρωση των κενών θα ήταν στρουθοκαμηλισμός να προσποιούμαστε ότι δεν γνωρίζουμε τι εννοεί ο Ντενκτάς με προσυπογραφή. Στην καλύτερη για μας περίπτωση θα προσυπογράφαμε μια επ' αόριστο εκφυλιστική προσέγγιση με εύκολα προβλεπτές συνέπειες. Είναι λυπηρό γιατί ελληνοκυπριακές πλευρές (ΑΚΕΛ-ΔΗΣΥ) ταυτίστηκαν με τις απόψεις Άγκυρας-Ντενκτάς.

Η Τουρκία ακολουθεί πάγια τακτική σταδιακής εδραίωσης τετελεσμένων. Πέτυχε ως ένα βαθμό εξανεμισμό του 550 και της διεθνούς καταδίκης. Έτσι αισθάνθηκε ασφαλής για το επόμενο βήμα. Εκλογές και σύνταγμα. Μετά την πραγματοποίηση και αυτού του στόχου θα επιδιώκει και πάλι νέες συναντήσεις για εκτόνωση των εντυπώσεων και νομιμοποίηση των νέων τετελεσμένων.

Θα ήταν εθνικά καταστροφική η αποδοχή εγκαθίδρυσης επιτροπών εργασίας, πριν από την προσυπογραφή μιας συνολικής συμφωνίας. Σκοπός των επιτροπών δεν είναι η εξεύρεση λύσης –γιατί αυτό είναι ανεδάφικό– αλλά η επεξεργασία λεπτομερειών επί τη βάση μιας υπάρχουσας απόφασης.

Νέο τουρκοκυπριακό «σύνταγμα» και «εκλογές»

Η τουρκική πλευρά, ενθαρρυσμένη από την επίσημη ελληνοκυπριακή αδράνεια και από την απαράδεκτη στάση των ηγεσιών ΑΚΕΛ-ΔΗΣΥ προχώρησε σε νέο «σύνταγμα» που ακόμα και η συνδικαλιστική οργάνωση τουρκοκυπρίων δασκάλων χαρακτήρισε σαν προσάρτηση του βορρά (των κατεχομένων περιοχών) με την Τουρκία.

Η αντίδραση της Κυπριακής κυβέρνησης υπήρξε υποτονική, οι δε ηγεσίες ΑΚΕΛ-ΔΗΣΥ δικαιολόγησαν έμμεσα την ενέργεια με την επίρριψη συνυπευθυνότητας για το αδιέξοδο και στην ελληνοκυπριακή πλευρά.

Το Σοσιαλιστικό Κόμμα της Κύπρου, ΕΔΕΚ, οργάνωσε μαχητικές διαδηλώσεις στην γραμμή αντιπαράταξης και έκλεισε την δίοδο στα κατεχόμενα την ημέρα των «εκλογών». Δυστυχώς τα ουσιαστικά μέτρα που εισηγήθηκε στην κυβέρνηση και στα άλλα κόμματα δεν υλοποιήθηκαν.

Ο πρόεδρος Κυπριανού που είχε ορθά απορρίψει ως εθνικά απαράδεκτα τα έγγραφα τον Γενάρη, απεδέχθη αργότερα το ενοποιημένο έγγραφο Ντε Κουεγιάρ που αποτελεί χειρότερη έκδοση των αρχικών εγγράφων. Αν το περιεχόμενο τους ήταν εθνικά καταστροφικό τον Γενάρη πώς είναι τώρα αποδεκτό; Η προσαρμογή του Προέδρου προς τις αξιώσεις ΑΚΕΛ-ΔΗΣΥ, μπορεί να ερμηνευθεί σαν προσπάθεια για διατήρηση εξουσίας ή για εκτόνωση της κρίσης που εκδηλώθηκε στο εσωτερικό μας μέτωπο.

Όμως η κρίση οξύνθηκε. Από πλευράς ΑΚΕΛ προβάλλεται σαν αιτία η διάλυση της συνεργασίας ΑΚΕΛ-ΔΗΚΟ. Από τον Συναγερμό (και το ΑΚΕΛ) η ανάγκη για πρόεδρο πλειοψηφίας (κοινοβουλευτικής μια και πρέπει να υλοποιεί τις αποφάσεις της Βουλής). Όμως αν δεν υπάρξει ανοικτή συνεργασία ΑΚΕΛ-ΔΗΣΥ κανένας προβλεπτός πρόεδρος δεν θάχει αυτή την πλειοψηφία. (Ο πρόεδρος εκλέγεται μεταξύ των δυο επικρατέστερων της πρώτης ψηφοφορίας την επόμενη Κυριακή). Έτσι οδηγήθηκαν σε μια χρόνια κρίση από την οποία δεν προβλέπεται διέξοδος.

Αν οι διαφωνίες για τις βασικές πτυχές του Κυπριακού παραμένουν, ο μόνος δικαίος να αποφανθεί είναι ο λαός με δημοψήφισμα.

Το Σοσιαλιστικό Κόμμα αποδέχεται πρόωρες εκλογές τόσο κοινοβουλευτικές όσο και προεδρικές. Όμως τα κριτήρια των εκλογών είναι άλλα. Για το αν θα παραμείνουν ή όχι κατοχικά στρατεύματα π.χ. δεν είναι θέμα εκλογών, αλλά δημοψηφίσματος.

Το περίεργο είναι ότι ενώ υπάρχει σε αρκετούς τομείς σύμπλευση των δυο πλευρών (ΑΚΕΛ-ΔΗΣΥ και ΔΗΚΟ) μετά την αποδοχή από τον Κυπριανού του νέου εγγράφου, εν τούτοις η κρίση συνεχίζεται. Το συμπέρασμα είναι ότι δεν είναι θέμα γραμμής αλλά θέμα νομής, κατανομής και αναδιανομής της κυβερνητικής εξουσίας. Κι αυτά όταν θάπρεπε να είναι εξόφθαλμο ότι μοναδικός εχθρός είναι η κατοχή και ο τουρκικός επεκτατισμός και προς αντιμετώπιση του θάπρεπε να στρέφονται όλες οι δραστηριότητες.

Η πρωτοβουλία οδηγείται προς εκτροπή. Ο στόχος που προκύπτει από τις πρόνοιες του 550, δηλαδή η αναιρέση των αποσχιστικών ενεργειών και η ανεύρεση μιας συνολικής λύσης βασισμένης στις αρχές και τα ψηφίσματα του Ο.Η.Ε., παραμερίζεται.

Καμιά πίεση προς την Τουρκία για συμμόρφωση στις πρόνοιες του ψηφίσματος δεν γίνεται. Ο ρόλος του γενικού γραμματέα δεν είναι η αναζήτηση προτάσεων ίσης απόστασης από τις θέσεις των «δύο πλευρών» (στην ουσία Τουρκίας - Κύπρου), αλλά η προσπάθεια εφαρμογής των προνοιών του 550. Ούτε είναι νοητή συνάντηση Κυπριανού-Ντενκτάς χωρίς την ύπαρξη ορισμένων προϋποθέσεων.

Ο Ντενκτάς με κυνικότητα δηλώνει ότι προϋποθέσεις λύσης είναι η κατοχική στρατιωτική παρουσία, τα επεμβατικά δικαιώματα της Τουρκίας και στην ουσία η διαγραφή των βασικών ελευθεριών στα πλαίσια μιας συννομοσπονδίας. Δηλαδή νομιμοποίηση της κατοχής και των επικυριαρχικών δικαιωμάτων της Τουρκίας σ' ολόκληρο τον Κυπριακό χώρο.

Τι αναμένεται από μια τέτοια συνάντηση;

Το μόνο αποτέλεσμα θα είναι η έμμεση αναγνώριση και των τελευταίων αποσχιστικών ενεργειών και η εκτροπή που θα αποκλείσει πιέσεις προς την Τουρκία. Καιρός να απαιτηθεί όπως η πρωτοβουλία Ντε Κουεγιάρ στηριχθεί στις πρόνοιες του 550 από τις οποίες πηγάζει.

Επανατοποθέτηση. Νέα στρατηγική

Είναι φανερό ότι επιβάλλεται μια επανατοποθέτηση του Κυπριακού στην πραγματική του βάση, την αντικατοχική. Η στάση της ελληνικής κυβέρνησης γι' αυτή την αναγκαιότητα είναι απόλυτα δικαιολογημένη.

Μια τέτοια επανατοποθέτηση επιβάλλει και μια νέα στρατηγική σε αντικατάστα-

ση της ήδη χρεωκοπημένης αναζήτησης λύσης ίσης απόστασης μεταξύ των παράλογων αξιώσεων του κατακτητή και των δίκαιων απαιτήσεων του θύματος. Η δεύτερη αυτή στρατηγική που ακολουθείτο μέχρι τώρα το μόνο που θα εξασφαλίσει είναι τη νομιμοποίηση των κατοχικών δεδομένων.

Η στρατηγική μας θα πρέπει να στοχεύει στο να καταστήσει τους επεκτατικούς στόχους της Τουρκίας ανέφικτους. Με τον τερματισμό της κατοχής απελευθερώνεται η τουρκοκυπριακή κοινότητα για ουσιαστικό αυτή τη φορά διακοινοτικό διάλογο ως προς τις εσωτερικές πτυχές του Κυπριακού, που χωρίς την ξένη επέμβαση δεν είναι δύσκολο να λυθούν. Τα καλώς νοούμενα συμφέροντα των ελληνοκυπριακών και τουρκοκυπριακών μαζών δεν συγκρούονται μέσα στα πλαίσια μιας ελεύθερης, ανεξάρτητης, δημοκρατικής κοινωνίας.

Το σοσιαλιστικό κόμμα Κύπρου, ΕΔΕΚ, έχει επανειλημμένα αναλύσει τα βασικά στοιχεία αυτής της στρατηγικής.

(Α) *Ουσιαστική διεθνοποίηση.* Όσο οι ίδιοι παρουσιάζουμε το Κυπριακό σαν μια διακοινοτική διαφορά που θα λυθεί με διακοινοτικό διάλογο, ενώ γνωρίζουμε ότι αυτός ο διάλογος είναι θνησιγενής όσο η Τουρκία εμμένει στους επεκτατικούς της στόχους, δεν είναι δυνατό να συγκεντρώσουμε ουσιαστική αλληλεγγύη. Αυτό που αφορά τις άλλες χώρες δεν είναι οι συνταγματικές διευθετήσεις αλλά η διατάραξη ισορροπιών και του αποδεκτού κώδικα διακρατικών σχέσεων που απορρίπτει εξωτερικές επεμβάσεις και κατάργηση δικαιωμάτων και κυριαρχίας.

(Β) *Άμυνα.* Όταν φίλοι και εχθροί γνωρίζουν ότι θα προταχθεί ουσιαστική άμυνα σε περίπτωση απόπειρας επέκτασης της τουρκικής κατοχής, όλοι θα σταθμίσουν τις συνέπειες μιας τέτοιας εξέλιξης.

(Γ) *Αξιοποίηση των εμπλεκόμενων στην Κυπριακή κρίση συμφερόντων.* Πολλές Αδέσμευτες, οι χώρες του σοσιαλιστικού στρατοπέδου και δυτικές χώρες θεωρούν ότι η διάλυση της Κυπριακής Δημοκρατίας δεν συνάδει και με τα δικά τους συμφέροντα. Δεν θα μπω σε ανάλυση κατά ομάδα όλων αυτών των χωρών. Θα περιορισθώ στον κυριώτερο παράγοντα που είναι ο ελλαδικός.

Με την άνοδο του ΠΑΣΟΚ στην εξουσία υπήρξε μια επανατοποθέτηση του Κυπριακού από ελλαδικής πλευράς. Ο Έλληνας πρωθυπουργός κατέστησε σαφές ότι οποιαδήποτε απόπειρα επέκτασης της τουρκικής κατοχής θα οδηγήσει σε ευρύτερες επιπτώσεις. Ο αμερικανικός παράγοντας, χωρίς την συγκατάθεση του οποίου η Τουρκία δεν είναι δυνατό να εμπλακεί σε μια ευρύτερη περιπέτεια, αντιλαμβάνεται ότι μια τέτοια εξέλιξη θα οδηγήσει σε διάλυση της νοτιο-ανατολικής πτέρυγας του ΝΑΤΟ. Περαιτέρω θα υπάρξει μια μόνιμη αναταραχή σε μια ευαίσθητη για τα αμερικανικά συμφέροντα περιοχή.

Η άμεση εμπλοκή της Ελλάδας στο προσκήνιο της Κυπριακής κρίσης με φυσική παρουσία, αποτελεί ισχυρό πιεστικό παράγοντα προς την Τουρκία, η οποία είναι φυσικό να αντιτίθεται στην επίσημη ελληνική παρουσία στην νοτιο-ανατολική Μεσόγειο. Η πραγμάτωση αυτής της στρατηγικής θα καταστήσει σαφές στην Τουρκία ότι οι τελικοί της στόχοι είναι ανέφικτοι και έτσι θα οδηγήσει σε μια ουσιαστική διαφοροποίηση της τουρκικής θέσης.

Για την επιτυχία αυτής της στρατηγικής επιβάλλεται η καθημερινή εμπλοκή του λαού στον χειρισμό των θεμάτων του. Ο λαός πρέπει να είναι ενήμερος και να αποθεί ο ουσιαστικός ρυθμιστής των εξελίξεων.

Δεν υπάρχουν περιθώρια για παραδοσιακές προκαταλήψεις.

Ενώπιои ενωπίοις με την συνείδηση θα πρέπει ο καθένας να αναλάβει τις ευθύνες του. Δεν θα πετύχουμε λευτεριά με καθημερινή προσαρμογή στις απαιτήσεις του κατακτητή. Δεν θα πετύχουμε λευτεριά αν περιορισθούμε σε μια σπασμωδική αντιμετώπιση των τουρκικών ενεργειών. Χρειαζόμαστε μια ολοκληρωμένη θετική στρατηγική. Χρειαζόμαστε λαϊκή συσπείρωση. Χρειαζόμαστε πίστη και αγωνιστικότητα.

Με μετριοπάθεια αλλά χωρίς ηττοπάθεια, με ρεαλισμό και όχι ραγιαδισμό θ' ανοίξουμε τον δρόμο για δικαίωση και λευτεριά. Το μέλλον ανήκει σ' αυτούς που αγωνίζονται.